

NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG

A Nemzeti Választási Bizottság 729/2018. számú határozata

A Nemzeti Választási Bizottság a N. N. G. (a továbbiakban: Beadványozó) által benyújtott fellebbezés tárgyában – 18 igen és 1 nem szavazattal – meghozta a következő

határozatot:

A Nemzeti Választási Bizottság a Békés Megye 04. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottság 78/2018. (IV. 06.) számú határozatát megváltoztatja.

A Nemzeti Választási Bizottság a kifogást elutasítja és N. N. G. bírság megfizetésére kötelezését mellőzi.

A határozat ellen a meghozatalától számított 3 napon belül az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet személyesen, levélben vagy elektronikus dokumentumként a Kúriához címzett bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet nyújthat be a Nemzeti Választási Bizottságnál (1054 Budapest, Alkotmány u. 3., levélcím: 1397 Budapest, Pf.: 547., e-mail: nvb@nvi.hu). A bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb 2018. április 15-én 16.00 óráig megérkezzen. A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem elektronikus dokumentumként való benyújtása esetén a kérelem benyújtójának jogi képviselője minősített elektronikus aláírásával látja el a kérelmet. Az elektronikus dokumentumként benyújtott kérelem mellékleteit oldalhú másolatban elektronikus okirati formába kell alakítani. A bírósági eljárásban az ügyvédi képviselet kötelező. A jogi szakvizsgálattal rendelkező személy – a szakvizsga-bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával – saját ügyében ügyvédi képviselet nélkül is eljárhat. A bírósági eljárás nem tárgyi illetékmentes. A felülvizsgálati kérelem benyújtóját tárgyi illeték-feljegyzési jog illeti meg.

Indokolás

I.

[Az első fokon eljáró választási bizottság döntése és az azt megalapozó tényállás]

[1]dr. Szabó Ervin (a továbbiakban: Kifogástevő) a Jobbik Magyarországért Mozgalom országgyűlési képviselőjelöltje 2018. április 4-én 15 óra 55 perckor személyesen nyújtott be kifogást a Békés Megye 04. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB) a választási

eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 209. §-a alapján a Ve. 2. § a) és e) pontjának megsértése miatt.

[2]Előadta, hogy 2018. április 4-én Beadványozó a közösségi facebook oldalán az alábbi bejegyzést tette közzé: „Viszont a nyilvánosságra került dokumentumok szerint a napnál is világosabb, hogy dr. Szabó Ervin a Jobbik orosházi képviselője közreműködött abban, hogy bűnözők tarthassanak magyar embereket rabszolgasorban, vegyék el a nyugdíjukat, és etessék Őket döghússal! Amit a mellékelt dokumentum is bizonyít!”. Kifogástevő bizonyítékként mellékelte az oldal internetes elérhetőségét és az oldalon található bejegyzésről készített képfelvételt is.

[3]Álláspontja szerint a bejegyzés rágalmozó, emberi méltóságát sértő kijelentései valótlanok és nagymértékben alkalmasak a választói akarat befolyásolására, mely „több jogszabályba ütközik, de ami a legdurvább, hogy rendkívül embertelen, gyalázatos kampány”.

[4]Mindezek alapján Kifogástevő megítélése szerint Beadványozó cselekménye megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglaltakat. Ezért kérte, hogy az OEVB a Ve. 218. § (2) bekezdése alapján állapítsa meg a jogszabálysértés tényét és tiltsa el Beadványozót a további jogszabálysértéstől, valamint kötelezze a megjelölt facebook bejegyzés azonnali törlésére, továbbá szabjon ki maximális összegű pénzbírságot.

[5]Az OEVB 78/2018. (IV. 06.) számú határozatával a kifogásnak helyt adott, és megállapította, hogy Beadványozó a facebook-on közzétett bejegyzésével megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdése a) és e) pontjai szerinti, a választás tisztaságának megóvása, illetve a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveit. Ezért Beadványozót a további jogsértéstől eltiltotta, kötelezte, hogy a facebook-ról távolítsa el a dr. Szabó Ervin képviselőjelölttel kapcsolatos 2018. április 04. napján 11.15 perckor közzétett bejegyzést és ezzel egyidejűleg 190.000,- Ft összegű bírság megfizetésére kötelezte.

II.

[A fellebbezés tartalma]

[6]Beadványozó 2018. április 9-én, a Fiatalok és Idősek Társadalmi Integrációja Párt képviselőjelöltjeként fellebbezést nyújtott be az OEVB döntése ellen, melyben előadta, hogy álláspontja szerint az OEVB határozata megalapozatlan és nem felel meg a vonatkozó jogszabályoknak sem.

[7]Előadta továbbá, hogy álláspontja szerint a facebook oldalon tett bejegyzése nem korlátozza a választópolgárokat akaratuk szabad kifejezésében. A választópolgároknak jogok van a jelöltekről, személyükről tájékozódni éppen annak érdekében, hogy megalapozott döntést hozhassanak a választás során. Kifejtette, hogy lehetségesnek tartja, hogy kissé „erősnek tűnhet az általa gyakorolt kritikus hangvétel dr. Szabó Ervin jelölt vonatkozásában, azonban az érintett ténybelileg nem

cáfolta a személyével kapcsolatos kritikát. Így a választási kampány része lehet az, hogy bármely jelölt vonatkozásában a jelöltek, jelölő szervezetek kritikát fogalmazzanak meg. A véleménynyilvánítás szabadsága kiemelt jogalkotói cél, különösen választási időszakban és a választópolgárok tájékoztatása is mellőzhetetlen. E jogalkotói cél mellett is természetesen érvényesülnie kell az emberi méltóság védelmének”.

[8]Álláspontja szerint az OEVB helytelenül mérlegelte határozatában a facebook bejegyzés tartalmát. Kifejtette, hogy a bejegyzés tartalma ténytudású és megfelel a valóságnak, tartalma nem cáfolható, így az az alapján kiszabott bírság alaptalan, túlzó és aránytalan.

[9]Fentiekre tekintettel Beadványozó kérte, hogy a Nemzeti Választási Bizottság a Ve. 231. § (5) bekezdése alapján „elsődlegesen változtassa meg az OEVB 78/2018. (IV. 06.) számú határozatát és a kifogást utasítsa el, másodlagosan mellőzze a terhére megállapított bírság kiszabását”.

III.

[A Nemzeti Választási Bizottság döntése és jogi indokai]

[10] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott.

[11] A Nemzeti Választási Bizottság a Ve. 231. § (4) bekezdése szerint a másodfokú eljárás keretében a sérelmezett határozatot, valamint az azt megelőző eljárást vizsgálja.

[12] A Ve. 140. §-a alapján kampányeszköznek minősül minden olyan eszköz, amely alkalmas a választói akarat befolyásolására vagy annak megkísérlésére. A Ve. 141. §-a alapján kampánytevékenység a kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása, és minden egyéb kampányidőszakban folytatott tevékenység a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése céljából.

[13] Jelen ügyben a Nemzeti Választási Bizottság úgy foglalt állást, hogy a közösségi oldalon közzétett bejegyzés a 2018. évi országgyűlési választások kampányidőszakában, a választásokon induló képviselőjelölttel kapcsolatosan használt „egyéb” kampányeszköz.

[14] A Nemzeti Választási Bizottságnak jelen ügyben abban kellett állást foglalnia, hogy a kifogásolt bejegyzésben szereplő megnyilvánulás a politikai közszereplők véleménynyilvánítási szabadsága tekintetében értékítéletként vagy tényállításként értékelhető-e. A kampánytevékenység gyakorlásához való jog ugyanis csak akkor számíthat törvényes védelemre, ha az nem irányul a jog rendeltetésével össze nem egyeztethető célra, vagy nem sért más magasabb rendű jogi normát.

[15] A Nemzeti Választási Bizottság az OEVB határozata felülvizsgálatának eljárásában irányadónak tekinti az Alkotmánybíróság 2018. március 27-én, a Kúria - választási ügyben hozott Kvk.IV.37.367/2018/2. számú végzése ellen benyújtott

alkotmányjogi panaszt elutasító - IV/569/2018. AB határozatot (a továbbiakban: ABh.), amely döntésének jelen ügy szempontjából releváns megállapításai az alábbiak:

[16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, a politikai közszereplők vonatkozásában a kritika határai szélesebbek, mint más személyek esetében. Ugyanakkor a véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott oltalom szempontjából meg kell különböztetni a tényállítást az értékítélettől. Mivel az előző megléte bizonyítható, az utóbbié azonban lehetetlen. Így az értékítélet alkotmányos védelem alatt áll, a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata azonban nem – abban az esetben, ha a tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy közlése lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudta, mert a tőle elvárható körültekintést elmulasztotta. Az Alkotmánybíróság az 5/2015. (II. 25.) AB határozatban és a 9/2015. (IV. 23.) AB határozatában is állást foglalt a politikai véleménynyilvánítás kérdésében, és azokban a korábbi kúriai gyakorlattól eltérő mércét határozott meg: a választási kampányidőszakban a jelöltek, közszereplők kritizálhatóságának a mércéjét megemelte.

[17] Az Alkotmánybíróság kifejtette továbbá, hogy a közügyekkel összefüggő vélemények kinyilvánítását a szólásszabadság különös erővel védelmezi, és a közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások: a társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. Másrészt az Alkotmánybíróság a szólásszabadságnak ebben a különösen védett körében is érvényesnek tartja a vélemények és a tényállítások megkülönböztetéséről mondottakat: „[a] tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között (...). Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.” Az adott közlés védelmére vonatkozó alkotmányjogi mérce meghatározásakor tehát a közügyek vitáján belül is fontos kérdés, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak minősül-e.

[18] A választási kampányban tett kijelentések jogszerűségének bírói mérlegelése körében irányadó alkotmányossági szempont, hogy „[v]álasztási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. [31/2014. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [28]]. A választási kampányt pedig az Alkotmánybíróság következetesen olyan szituációnak tekintette, amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott

vélemények akár túlzó, felfokozott megfogalmazásának; tekintettel arra is, hogy ezen időszak alatt a cáfolat vagy ellenvélemény kifejtésének is jelentős tere nyílik.”.

[19] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokat tette: „[a] politikai vitának a választási kampány során különösen is felfokozott körében a tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók.”.

[20] A Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a választási időszakra kiváltképp vonatkozatható az, amire az Alkotmánybíróság a politikusok egymás közti vitájával kapcsolatban már korábban is rámutatott: „az ő esetükben a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli”. Amennyiben az egymásra tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha kijelentő módban fogalmazták is meg őket – vélelmezhető, hogy a választópolgárok a közléseket véleményként értékelik. Szintén védelem alá tarthat a kritika túlzó, meghökkentő megfogalmazása, akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint. Kétség esetén ráadásul a mérlegelés arra is támaszkodhat, hogy egyes részletek tényszerű cáfolatára a kampányban széles körű lehetőség nyílik.

[21] A Nemzeti Választási Bizottság az AB és a Kúria fentiekben hivatkozott jogértelmezéssel összhangban a kifogásolt bejegyzés tartalmát megvizsgálta, melynek eredményeként megállapítja, hogy az azon szereplő meghökkentő, túlzó kijelentések olyan kritizáló értékítéletek, melyek az érintett képviselőjelölt politikájára és ezzel egyidejűleg képviselői alkalmatlanságára, közéleti hiteltelenségére kívánja felhívni a választópolgárok figyelmét. A kampányeszköz alkalmas a választói akartat negatív irányú befolyásolására, a negatív kampány azonban a fenti részletes indokolás alapján a Ve. által nem tiltott tevékenység. A bejegyzésben használt kijelentések az érintett személyt a közügyek során - foglalkozásával összefüggésben minősítik és ebből vonnak le következtetést a képviselőjelölt alkalmasságára vonatkozóan.

[22] A Kúria több határozatában, így a KvK.II.37.346/2015/3. számú végzésében is rögzítette, hogy a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja előírja, hogy a választási eljárás szabályainak alkalmazása során érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás elvét. A Kúria a KvK.IV.37.488/2014/3. számú végzésében kifejtette továbbá, hogy a választási kampány a véleménynyilvánítás szabadsága megnyilvánulási formája, és hangsúlyozta azt is, hogy kampányidőszakban különösen fontos a véleményszabadság érvényesülése. A Ve. nem tiltja a negatív kampány folytatását. Ami azt jelenti, hogy megengedett a

konkurens jelölt képessége hiányosságainak, programhibáinak felsorolása, felnagyítása, karikírozása, a kampányt folytató előnyeinek hangsúlyozása mellett. A választási kampányban az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak.

[23] A Bizottság álláspontja szerint - egyezően a Kúria Kvk.III.37.211/2006/3. és Kvk.III.37.107/2008/2. számú végzéseiben foglaltakkal – a kifogással érintett bejegyzés egyértelműen negatív értékítéletet hordoz, ugyanakkor ennek alapján a választási alapelvek sérelme önmagában nem állapítható meg.

[24] Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság az OEVB 78/2018. (IV. 06.) számú határozatát megváltoztatja, és a rendelkező részben foglaltak szerint a kifogást elutasítja.

IV.

[A határozat alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések]

[25] A határozat a Ve. 2. § (1) bekezdés a) és e) pontján, a 140. §-án, a 141. §-án, a 144. §-án, a 218. §-án, 220. §-án, a 231. § (4) bekezdésén és az (5) bekezdés b) pontján, a jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ve. 222. § (1) bekezdésén, a 223. § (1) bekezdésén, a 224. § (1) bekezdésén, (2) bekezdésén és (5) bekezdésén, az illetékekről szóló tájékoztatás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 37. § (1) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdés s) pontján alapul.

Budapest, 2018. április 12.

Prof. Dr. Patyi András
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke